

**STUDIJA ZAŠTITE KRAJOBRAZNE RAZNOLIKOSTI I
PRIRODNIH VRIJEDNOSTI ZA UPU SREDIŠTA NASELJA
SVETA NEDELJA**

INSTITUT ZA ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ ODRŽIVIH EKO SUSTAVA

Jagodno 100a, 10415 Novo Čiče, Velika Gorica

**STUDIJA ZAŠTITE KRAJOBRAZNE RAZNOLIKOSTI
I PRIRODNE BAŠTINE ZA UPU SREDIŠTA NASELJA
SVETA NEDELJA**

Stručni tim: Amalija Denich, dipl. ing. agronomije
Mirko Mesarić, dipl.ing. biologije

Koordinator: mr.sc. Marijan Gredeľj

Ravnatelj:

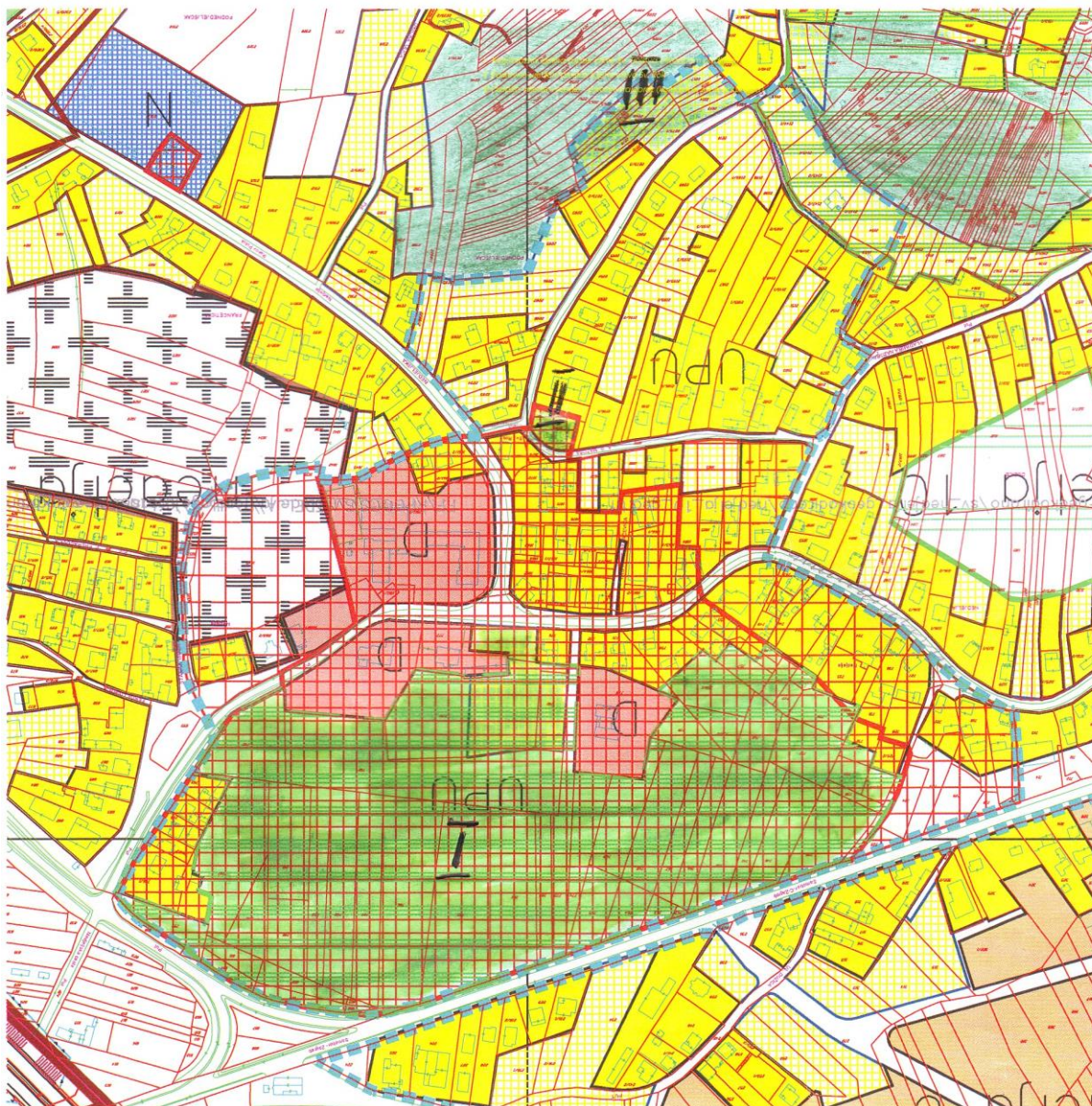
mr.sc. Marijan Gredeľj

Zagreb, prosinac 2007. godine

Sadržaj:

1	ZONA OBUHVATA URBANISTIČKOG PLANA UREĐENJA SREDIŠTA NASELJA SVETA NEDELJA.....	4
2	POLAZIŠTA.....	5
2.1	Osnovni podaci o stanju prirodnih vrijednosti	6
2.2	Reljef	6
2.3	Klima.....	6
2.4	Vegetacija.....	7
2.5	Prirodne vrijednosti grada predložene za zaštitu.....	12
2.6	Krajobrazne značajke i vrijednosti područja grada Svete Nedelje.....	12
3	CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA	16
3.1	Racionalno korištenje i zaštita prostora u odnosu na prirodne vrijednosti i posebnosti krajobraza	16
3.2	Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti područja grada.....	17
4	MJERE ZAŠTITE PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI.....	19
5	ODREDBE ZA PROVOĐENJE	22
6	KATALOG KARAKTERISTIČNE FLORE U ZONI OBUHVATA.....	23
7	LITERATURA	33

1 ZONA OBUHVATA URBANISTIČKOG PLANA UREĐENJA SREDIŠTA NASELJA SVETA NEDELJA

- I. Krajobrazna cjelina župne crkve Svetog Trojstva s livadnom padinom
- II. Parkovno uređeni prostor župne crkve Svetog Roka
- III. Osobito vrijedan predio – prirodni krajobraz (kontaktne zone obuhvata)

2 POLAZIŠTA

Cilj izrade studije je očuvanje postojećih vrijednosti te definiranje mjera zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti i posebnosti u skladu s načelima održivog razvoja i zaštite prirode.

U skladu sa Zakonom o zaštiti prirode („Narodne novine“ broj 70/05), ciljevi zaštite prirode koje treba primijeniti prilikom izrade urbanističkog plana odnose se na:

- očuvanje i obnovu postojeće biološke i krajobrazne raznolikosti u stanju prirodne ravnoteže i usklađenih odnosa s ljudskim djelovanjem,
- utvrđivanje i praćenje stanja prirode,
- osiguranje sustava zaštite prirodnih vrijednosti radi njihova trajnoga očuvanja,
- osiguranje održivog korištenja prirodnih dobara bez bitnog oštećivanja dijelova prirode i uz što manje narušavanja ravnoteže njezinih sastavnica i
- sprječavanje štetnih zahvata ljudi i poremećaja u prirodi kao posljedica tehnološkog razvoja i obavljanja djelatnosti.

Poštujući načelo cjelovitog pristupa, kod izrade i donošenja dokumenata prostornog uređenja mora se uzimati u obzir odnos prema skladu i vrijednostima krajobraza, odnos prema neobnovljivim i obnovljivim prirodnim dobrima, kulturnoj baštini i materijalnim dobrima, te ukupnost njihovih međusobnih utjecaja i međusobnih utjecaja postojećih i planiranih zahvata na okoliš.

Zaštita prirode provodi se očuvanjem biološke i krajobrazne raznolikosti, te zaštitom prirodnih vrijednosti i to osobito:

- utvrđivanjem i procjenom stanja sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti,
- provedbom mjera zaštite prirode,
- unošenjem uvjeta i mjera zaštite prirode u dokumente prostornog uređenja i planove gospodarenja i upravljanja prirodnim dobrima u djelatnostima od utjecaja na prirodu,
- utvrđivanjem prirodnih vrijednosti i zaštićenih prirodnih vrijednosti,
- uspostavom sustava upravljanja prirodnim vrijednostima i zaštićenim prirodnim vrijednostima,
- obavješćivanjem javnosti o stanju prirode i sudjelovanjem javnosti u odlučivanju o zaštiti prirode,

- poticanjem i promicanjem zaštite prirode, te razvijanjem svijesti o potrebi zaštite prirode u odgoju i obrazovanju.

Zaštita i očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti i identiteta pojedinog kraja temeljni je i strateški cilj zaštite prirode i okoliša definiran u prihvaćenoj «Strategiji biološke i krajobrazne raznolikosti republike Hrvatske 1999.»(Narodne novine broj 81/99) koju je izradila Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša.

U izradi urbanističkog plana uređenja grada Svete Nedelje s gledišta zaštite prirode nužno je utvrditi i valorizirati sadašnje stanje prirodnih vrijednosti i propisati mjere za očuvanje i korištenje a u svrhu očuvanja krajobraznog identiteta.

2.1 Osnovni podaci o stanju prirodnih vrijednosti

Područje grada Svete Nedelje pruža se na krajnjem južnom rubnom dijelu prostrane savske ravnice na Nedeljskom brijegu gdje se savska ravnica spaja s ograncima brijega. U širem zemljopisnom položaju grad se prostorno nalazi između doline rijeke Save i planine Medvednice na sjeveru i Samoborskog gorja na jugozapadu. Zapadno se grad naslanja na šumovite ogranke Sveto Nedeljskog brijega a istočno na savsku dolinu. Administrativno pripada Zagrebačkoj županiji i pruža se na njenom krajnjem zapadnom dijelu. Prometno je dobro povezan sa Zagrebom od kojeg je udaljen svega 15 kilometara , sa Samoborom na zapad i gradom Karlovcem na jugu.

2.2 Reljef

U prostoru obuhvata zastupljen je dolinski i brežuljkasti reljef. Cjelokupni prostor grada razvio se na sjevernim ograncima Sveto Nedeljskog brijega čije visinske razlike se kreću od 130 do 170 metara nadmorske visine. Visinsko područje grada ne prelazi 144 metra visine i na toj koti se nalazi župna crkva Svetog Trojstva koja dominira urbanim prostorom grada.

2.3 Klima

Prema Köppenovoj klasifikaciji klime područje grada kao i cjelokupno područje sjeverozapadnog dijela Hrvatske pripada kontinentalnom - toplo umjerenom kišnom tipu klime oznake C fwbx". Obilježja ovog tipa klime su :

- srednja temperatura najhladnijeg mjeseca kreće se iznad $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$, ljeta su svježija sa srednjom mjesečnom temperaturom najtoplijeg mjeseca ispod $22\text{ }^{\circ}\text{C}$.
- oborina su jednoliko razdijeljene na cijelu godinu. Maksimum padalina je ljeti (VI – VIII mjesec) te u jesen (IX – XI mjesec). U zimskom periodu padne najmanje oborina. U tijeku zime, proljeća i jeseni češće su pojave mraza i to uglavnom u savskoj dolini kao i u nižim predjelima. U tijeku godine padne do 952mm oborina što ukazuje na humidnu, a u višim predjelima i na perhumidnu klimu.
- prevladavaju vjetrovi iz jugozapadnog i sjeverozapadnog kvadranta.

2.4 Vegetacija

Pod pojmom vegetacija podrazumijeva se skup biljnih zajednica koje prirodno pridolaze na nekom području. Sastav i raščlanjenost vegetacijskog pokrova na zadanom području rezultat su ekoloških prilika i uzajamnog djelovanja raznolikih čimbenika žive i nežive prirode.

Po svom zemljopisnom položaju, podneblju, florističkim i ostalim obilježjima prirodna vegetacija šireg područja grada pripada eurosibirskoj – sjevernoamaričkoj regiji ilirske provincije po Braun-Blanquetu (1923.).

Na samom području grada nalazimo samo tragove izvornih asocijacija. Od prirodnih zajednica vrijedno je istaći dijelom očuvanu livadu na padini brijega podno župne crkve Svetog Trojstva, koja se pruža sve do županijske ceste Zagreb - Samobor. Iako je ova livadna zajednica znatno osiromašena vrstama koje prirodno pridolaze u zajednici dolinskih livada, još uvijek su prisutne pojedine tipične vrste biljaka koje su za tu zajednicu indikatori. To je **livada trave busike (*Deschamsietum cespitosae*)**. Površina tla je neravna te izgleda da je građena od mnoštva malih humaka čija je površina obrasla biljkama i to prvenstveno travom busikom. U proljeće na početku vegetacijske sezone na livadi cvate bijela livadna režuha, bijeli ljetni drijemovac, žuti močvarni maslačak, žabnjak ljutić i puzavi žabnjak, crvena livadna rumenika, križana djetelina, milica, obični sit, šaš i svinuta preskočica.

Livade trave busike kose se jednom godišnje, uglavnom u mjesecu srpnju. Ukoliko košnja izostaje mjestimično se useljavaju različiti grmovi, drveće što ukazuje da će se konačnim napuštanjem košnje ponovno prirodno obnoviti šuma. Ukoliko se nastavi s redovitom košnjom, a kanalima izvrši odvodnja i melioracija travnjaka gnojenjem

određene vrste karakterističnih biljaka se postepeno potiskuju u korist gospodarski isplativijih livada grozdastog oviska i livadnog krestaca i trave pahovke.

S obzirom na zastupljenost biljnih svojti, današnji izgled livade ukazuje s jedne strane da se livada prije redovito kosila i gnojila (prisutnost trave pahovke), dok s druge strane pojava grmova i drveća ukazuje da u novije vrijeme košnja izostaje.

Uz jarak koji se nalazi u podnožju livade na rečenoj padini neposredno uz prometnicu Zagreb - Samobor uočena je pojava vrba i poljskog jasena biljnih vrsta koja prirodno obrastaju vlažna staništa.

U krajobrazu, a izvan zacrtanog područja, grad se jugozapadno naslanja na šumovite padine Nedeljskog brega.

Šumovite padine čine horizontalnu zelenu kulisu i jedna su od prepoznatljivih krajobraznih cjelina. Na šumovitom brijegu na osojnim padinama razvijena je prirodna šumska zajednica hrasta kitnjaka i običnoga graba koja je izložena antropogenim negativnim utjecajima i pritiscima, od kojih je najznačajniji: prenamjena šumske površine za gradnju.

Šuma hrasta kitnjaka i običnog graba (Quercus – Carpinetum illyricum Ht. 38)

Ova šumska zajednica zauzela je značajne šumske površine razvedenih brijegova i brežuljaka. U šumama kitnjaka i običnog graba na sjevernim ekspozicijama u svježim jarcima javlja se i varijanta ove šume s bukvom.

Od drveća u njoj dolazi: hrast kitnjak, obični grab, divlja trešnja, lipa, gorski javor, klen. Sloj grmlja u stabilnoj šumskoj zajednici dobro je razvijen i čine ga poljska ruža, lijeska, divlja kruška, likovac, glog, svibovina, drijen, kozokrvina, biskupska kapica i klokočika. Tlo u šumi hrasta kitnjaka i običnoga graba je u proljeće pokriveno najraznolikijim šumskim cvijećem među kojim se najviše ističu: šafran, ozimnica, Salamunov pečat, obična šumarica, pasji zub, jaglac, plućnjak, procjepak, visibaba i dr.

Na šume (privatno vlasništvo) u ovom području Nedeljskog brijega čovjek je naročito utjecao bilo da ih je krčio za obradive površine oranica i vinograda, bilo da ih je stalno sjekao. Danas su ove šume prorijeđene i ugrožene sve većom urbanom ekspanzijom te vikenticama i kletima na višim padinama i na samom vrhu brijega. (Primjer kuće u ulici Sopot 1 podno brijega u neposrednom kontaktu sa šumom gdje je vidljiva tendencija širenja izgradnje na livade i u šumu –slika 1

Slika 1.

Osim prirodne vegetacije, dijelom biološku raznolikost upotpunjuju i agrocenoze – obradive površine koje je stvorio čovjek dugotrajnom obradom. Od agrocenosa u urbanom prostoru grada nalaze se rijetke manje površine ekstenzivnih voćnjaka, livada, vrtova. Obradive površine nalaze se pretežno uz okućnice očuvanih pojedinačnih obiteljskih poljodjelskih gospodarstava u Matoševoj ulici u ulici Sopot i u drugim ulicama, a koja urbanizacijom polako nestaju. Od voćaka uočena su stabla šljiva, manje jabuka i po koji orah (slike 2 i 3).

Slika 2.

Slika 3.

Flornu sliku grada obogaćuju i vrtno - parkovno uređeni ulični predprostori obiteljskih kuća, sakralnih objekata i institucija. U predprostorima starijih zdanja obiteljskih kuća od ukrasnog drveća i grmlja prevladavaju lipe, cvjetni grmovi božura, zlatne kiše te proljetnice i ljetnice, dok u predprostorima uličnih pročelja novijih kuća prevladavaju stabla četinjača i to pretežno smreke i tuje a i po koji ukrasni cedar.

Od vrlo malo uređenih parkovnih površina uočljiv je uređen okoliš župne crkve Svetog Trojstva. U crkvenom vanjskom prostoru na južnom dijelu ističe se stoljetno stablo lipe - slika 4, uz grupe četinjača i to žalosne smreke – slika 5, i crnog bora - slika 6, te kavkaske jele. Osim starijih navedenih stabala posađena su i mlada stabla smreka, jela i bora. Na crkveni parkovno uređen prostor s visokim drvećem nastavlja se uređen prostor ispred pročelja župnog dvora pretežno s grmljem i cvijećem živicom od šimšira posađenu uz stazu do ulaza u župni dvor te živicom od hibiskusa koja ga vizualno odvaja od prostora crkve. Na uređen prostor župnog dvora nadovezuje se voćnjak župe. Prema prometnici cjelokupni prostor je ograđen.

Slika 4. Lipa

Slika 5. Žalosne smreke

Slika 6. Crni bor

Iako je to stilski neujednačeno uređena parkovna površina vrijedno ju je zadržati jer je prepoznatljiva i s obzirom da grad oskudijeva sa značajnijim parkovnim ostvarenjima. Povijesne tragove uređenja mogu se zamijetiti i uz crkvicu Svetog Roka u Vinogradskoj ulici. U uskom zelenom pojasu oko crkvice nalaze se starosna stabla lipe. Po krošnji se može utvrditi da su bila orezivana u glavu.

Uz današnju školu također se mogu odčitati tragovi parkovnog uređenja o čemu svjedoče stoljetna stabla lipa. Zatim je vidljivo parkovno uređenje koje je uredila škola sa smrekama, borovima i brezama a što je rađeno bez nekog osmišljenog plana oblikovanja.

2.5 Prirodne vrijednosti grada predložene za zaštitu

Na zadanom području grada do izrade ovoga plana nema zaštićenih prirodnih vrijednosti u smislu Zakona o zaštiti prirode (Narodne novine br.80/05g.). Zakonom o zaštiti prirode zaštićuju se većim dijelom očuvane prirodne vrijednosti, biološka raznolikost lokaliteta i očuvani indentitet i osobitost krajobraza. U važećoj prostorno planskoj dokumentaciji općine Sveta Nedjelja (Izmjene i dopune prostornog plana grada Zagreba za područje grada samobora i općine Svete Nedelje) predložene su za zaštitu padine Nedeljskog brega i Nedeljsko polje u kategoriju značajni krajobraz a što je uvršteno i u županijski plan Zagrebačke županije. Dio područja predloženog za zaštitu se nalazi i na administrativnom području općine Samobor.

2.6 Krajobrazne značajke i vrijednosti područja grada Svete Nedelje

Cjelokupno zadano područje grada vrlo brzo je mijenjalo fizionomiju nekadašnjeg naselja u gradsku strukturu uslijed sve prisutnije urbane ekspanzije kao i pod utjecajem urbanog mega centra grada Zagreba što je stvorilo današnju prostornu organizaciju i sliku grada.

U fizionomiji grada Svete Nedelje još uvijek u strukturi ističu se manja obiteljska poljodjelska gospodarstva kao i dijelom očuvane površine livada te rubovi šuma Nedeljskog brega. Očuvane šumske površine u kontaktnoj zoni grada te livadna površina u povijesnoj cjelini župne crkve Svetog Trojstva čine prepoznatljivo krajobrazno obilježje i prirodne vrijednosti grada.

Razlučiti se mogu dvije povijesno prepoznatljive krajobrazne cjeline unutar zadanih granica i u kontaktnoj zoni grada Svete Nedelje i to :

- krajobrazna cjelina župne crkve s otvorenom livadnom padinom prema savskoj dolini (slike 7.- 9.) i
- šumoviti vrhovi Nedeljskog brega izvan granica grada (slika 10.)

Slika 7

Slika 8.

Slika 9.

Slika 10.

Prirodne vrijednosti navedenih krajobraznih cjelina grada znatno su narušene ali se ističu u prostorno estetskom vizualnom doživljaju grada. Dijelom očuvane prirodne i doprirodne vrijednosti grada povijesno su kulturno obilježje grada i kao takove treba ih sačuvati od svake moguće daljnje izgradnje (slike 11-12).

Osnovna intencija je i preporuka da prirodne krajolike treba očuvati u što većoj mjeri a tamo gdje su narušene treba ih sanirati odgovarajućim mjerama.

Slika 11.

Slika 12.

3 CILJEVI PROSTORNOG UREĐENJA

Prostornim planom uređenja (Prostorni plan općine Sveta Nedjelja, objavljen u Glasniku općine Svete Nedjelje br: 03/04, 03/05 i 07/05) utvrđena je zaštita spomenika kulture i osobito vrijednih dijelova prirode u općini na način da se očuva i unaprijedi način korištenja prirodnih i krajobraznih vrijednosti. Zaštita je bitna kao prostorni okvir za dalji skladan razvoj pri čemu treba planirati očuvanje i korištenje vrijednog poljoprivrednog zemljišta, šuma i vodotoka.

U Prostornom planu su, radi zaštite i unapređenja prirode, utvrđena osobito vrijedna područja i građevine pod posebnom zaštitom: dijelovi prirode, vode i njihove obale, podzemne vode, poljoprivredno zemljište i šume, spomenički kompleksi, povijesna područja, gradske i seoske cjeline, te su određene mjere njihove zaštite.

U Prostornom planu određene su kao šume sve postojeće šume i šumarci. Šume se ne smiju krčiti radi gradnje stambenih i drugih građevina. Prostorno planerskim zahvatima u prostoru treba voditi računa o tipičnoj i prepoznatljivoj slici kraja kako bi se sačuvale lokalne prirodne posebnosti i različitost krajobraza.

Važna zadaća pri izradi urbanističkog plana uređenja središta naselja Svete Nedjelje je prethodna valorizacija i ocjena prirodnih vrijednosti kako bi se u planu uređenja predložile i propisale mjere za očuvanje utvrđenih prirodnih i krajobraznih vrijednosti.

3.1 Racionalno korištenje i zaštita prostora u odnosu na prirodne vrijednosti i posebnosti krajobraza

Danas čovjek sve jačim zadiranjem u prirodu i neracionalnim iskorištavanjem prirodnih dobara vrlo brzo mijenja sliku tradicionalnog krajobraza. Prostorno planerskim zahvatima u prostoru nužno treba voditi računa o prepoznatljivoj slici kraja kako bi se sačuvale lokalne posebnosti i različitost krajobraza. Dominantne i prepoznatljive krajobrazne povijesne cjeline grada su:

- krajobrazna cjelina župne crkve Svetog Trojstva s otvorenom livadnom padinom prema savskoj dolini i
- šumoviti vrhovi Nedeljskog brega u kontaktnoj prostornoj cjelini grada

U uređenju prostora nužno je mjerama plana sačuvati od izgradnje livadne neizgrađene površine, a širenje grada usmjeriti na planskim dokumentima za to predviđene površine.

Osiromašenjem biološke raznolikosti nekog područja smanjuje se i njegova ekološka stabilnost i ravnoteža te ono postaje sve ugroženije a što se očituje neposredno i na krajobrazna obilježja kraja kao i na kvalitetu života u tom prostoru.

3.2 Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti područja grada

Temeljni i strateški cilj zaštite prirode i okoliša je zaštita i očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti i identiteta pojedinog kraja definirana je u Strategiji i akcijskom planu biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (N.N. br.81/99) u kojoj je decidiran osnovno načelo i cilj koji glasi:

“Republika Hrvatska je svjesna da sveukupna biološka i krajobrazna raznolikost predstavlja njenu temeljnu vrijednost i glavni resurs za daljnji razvitak. Cilj je Republike Hrvatske očuvati i unaprijediti postojeću biološku i krajobraznu raznolikost unutar zemlje, te pokušati vratiti dio izgubljenih svojti i staništa gdje je to moguće i opravdano“

Prirodne vrijednosti nekog predjela ili kraja kao i posebnosti i različitost krajobraza zaštićuju se temeljem nekoliko važećih Zakona. Zakonom o zaštiti prirode zaštićuju se većim dijelom očuvani dijelovi prirode, biološka raznolikost lokaliteta i očuvani identitet i osobitost krajobraza. Kulturne povijesne i graditeljske značajke krajobraza uz prirodne elemente zaštićuju se Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i Zakonom o zaštiti prirode što ovisi o zastupljenosti i očuvanosti izvornih prirodnih cjelina. Šumske površine kao jedan od bitnih prirodnih stabilnih ekoloških sistema zaštićene su Zakonom o zaštiti šuma kojim se propisuje način racionalnog gospodarenja i obnove izvornih šumskih sastojina. Prostorni plan u razradi korištenja prostora i gospodarenja prostorom ugrađuje i zaštitu pojedinih dijelova područja s posebnim planskim mjerama zaštite i očuvanja.

U prostorno planske dokumente uređenja i širenja grada Svete Nedelje treba ugraditi očuvanje postojeće otvorene livadne površine podno župne crkve Svetog Trojstva, a u kontaktnoj zoni grada šumovite padine Nedeljskog brega. Analizirajući današnje stanje prirodnih vrijednosti grada predlažu se za zaštitu mjerama urbanističkog plana uređenja dvije krajobrazne cjeline u osobiti vrijedan predjel – kultivirani krajobraz:

- krajobrazna cjelina župne crkve Svetog Trojstva s otvorenom livadnom padinom prema savskoj dolini i
- parkovno uređeni prostori oko župne crkve Svetog Trojstva i župe i crkvice Svetog Roka.

Dijelovi područja grada Svete Nedelje (prema Odredbama Prostornog plana Zagrebačke županije) pripadaju krajobraznoj cjelini regionalnog značaja. U zoni obuhvata to se odnosi na sjeveroistočne padine Samoborskog gorja s Nedeljskim bregom i Nedeljsko polje.

Na postojećim šumskim površinama kao i livadnoj površini podno župne crkve s gustom razraslošću vrba i jasena isključiti izgradnju s obzirom da značajno pridonose biološkoj raznolikosti kao i krajobraznoj prepoznatljivosti kraja.

U području obuhvata najizraženije slike krajobraza su neizgrađena livada podno župne crkve koja je dominantna krajobrazna slika samog grada i šumoviti Nedeljski breg. Nepovoljni utjecaji koji su uočeni terenskim obilaskom, a koji obezvređuju prirodne značajke i vrijednosti zadanog područja su:

- širenje izgradnje stambenih i gospodarskih objekata u podnožju padine na otvorenim livadnim površinama podno župne crkve.
- tendencija širenja izgradnje na šumovitim padinama Nedeljskog brega.

4 MJERE ZAŠTITE PRIRODNIH VRIJEDNOSTI I POSEBNOSTI

Analizirajući područje grada za koje se izrađuje urbanistički plan uređenja utvrđeno je da su se još uvijek očuvale tipične povijesne krajobrazne cjeline, dok se biološka raznolikost očituje u zastupljenim agrocenozama unutar grada i na šumovitim padinama Nedeljskog brega u kontaktnoj zoni s gradom.

U svrhu očuvanja vizualnog i krajobraznog identiteta i prepoznatljivosti Svete Nedelje te biološke raznolikosti područja obuhvata u urbanistički plan uređenja za pojas otvorene livade na padini podno župne crkve ugraditi sljedeće mjere zaštite:

- **zabrana izgradnje stambenih i gospodarskih objekata,**
- **redovita košnja jednom godišnje i to kasnije u mjesecu srpnju zbog gniježdenja ptice kosca (*Crex crex*), ugrožene i zaštićene vrste vlažnih livada (slika 13.),**
- **redovito uklanjanje grmlja koje se uslijed neodržavanja pojavljuje na livadi (slika 14.),**
- **čišćenje oborinskog kanala podno livadne padine kako bi se spriječilo širenje korovne vegetacije koja potiskuje biljne vrste karakteristične za livadnu zajednicu (slika 14) i**
- **izmjestiti sadašnje proizvodne i uslužne pogone izvan područja livade i spriječiti daljnju izgradnju obiteljskih kuća uz već postojeći niz uz rub livade (slika 15).**

Slika 13. Kosac, zaštićen Zakonom o zaštiti prirode.

Slika 14. Oborinski kanal i grmlje na rubu livade

Slika 15. Izgrađeni dio livade

Za šume u privatnom vlasništvu izraditi Programe gospodarenja kako bi se šume panjače uzgojem i njegovom prevele u viši uzgojni oblik. To uključuje:

- održavanje postojeće šume pravilnim gospodarenjem,
- provođenje zaštite i očuvanja šuma kao ekološkog sustava i važnog čimbenika u krajobrazima,
- razvoj i jačanje šuma zasađenih radi podržavanja ekološko prihvatljivih programa pošumljavanja novih i već pošumljenih područja,
- zaštita šuma od onečišćivača, požara, nametnika i bolesti te drugih negativnih utjecaja na njih,
- sprečavanje prenamjene i smanjivanje šuma i šumskog zemljišta te rubnog pojasa uz šumu izvan građevinskih područja naselja.

5 ODREDBE ZA PROVOĐENJE

Zaštiti pojas livade na padini brijega podno župne crkve Svetog Trojstva mjerama urbanističkog plana uređenja kao osobito vrijedan predjel, kultivirani krajobraz.

Zakonom o šumama („Narodne novine“ 140/05), šume i šumsko zemljište se ne mogu prenamijeniti za izgradnju ili druge potrebe.

Šumarska savjetodavna služba osnovana od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva (Uredba o osnivanju šumarske savjetodavne službe, „Narodne novine“ 64/06) ima obavezu ocijeniti sadašnje stanje u šumama šumoposjednika i na temelju procjena izraditi osnove gospodarenja. Dio rada na procjeni stanja u planiran je već ove godine.

Sukladno članku 55. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“ 70/05) na oranicama i livadama potrebno je očuvati vrijedna i ugrožena rubna staništa živica, pojedinačna stabla, skupine stabala, bare i pojaseve livada.

6 KATALOG KARAKTERISTIČNE FLORE U ZONI OBUHVATA

1. Šuma hrasta kitnjaka i običnog graba (Querco – Carpinetum illyricum Ht. 38)

1.1. Drveće

1.1.1. Hrast kitnjak (*Quercus petraea*)

1.1.2. Obični grab (*Carpinus betulus*)

1.1.3. Divlja trešnja (*Prunus avium*)

1.1.4. lipa (*Tilia cordata*)

1.1.5. Gorski javor (*Acer pseudoplatanus*)

1.1.6. Klen (*Acer campestre*)

1.2. Grmovi

1.2.1. Poljska ruža (Rosa arvensis)

1.2.2. Lijeska (Corylus avellana)

1.2.3. Divlja kruška (Pyrus piraster)

1.2.4. Likovac (Daphne mezereum) osjetljiva vrsta**

1.2.5. Glog (*Crataegus monogyna*)

1.2.6. Svibovina (*Cornus sanguinea*)

1.2.7. Drijen (*Cornus mas*)

1.2.8. Kozokrvina (*Lonicera caprifolium*)

1.2.9. Biskupska kapica
(*Epimedium alpinum*)
osjetljiva vrsta**

1.2.10. Klokočika
(*Staphylea pinnata*)

1.3. Prizemni sloj

1.3.1. Šafran (*Crocus* sp.)

1.3.2. Ozimnica
(*Eranthis hyemalis*)
zaštićena vrsta*

1.3.3. Salamunov pečat
(*Polygonatum officinale*)

1.3.4. Obična šumarica
(Anemone nemorosa)

1.3.5. Pasji zub
(Erythronium dens-canis)
osjetljiva vrsta**

1.3.6. Jaglac
(Primula vulgaris)

1.3.7. Plućnjak
(Pulmonaria officinalis)

1.3.8. Procjepak
(Scilla bifolia)
osjetljiva vrsta**

1.3.9. Visibaba
(Galanthus nivalis)

2. Travnjaci busike (*Deschampestium cespitosae*)

2.1. Busika (*Deschampia cespitosa*)

2.2. Livadna režuha (*Cardamine pratensis*)

2.3. Ljetni drijemovac (*Leucoium aestivum*)

2.4. Maslačak (*Taraxacum officinale*)

2.4. Žabnjak ljutić
(*Ranunculus acris*)

2.5. Puzavi žabnjak
(*Ranunculus repens*)

2.5. Crvena livadna rumenika
(*Lychnis flos-cuculi*)

2.6. Križana djetelina
(*Trifolium hybridum*)

2.7. Milica (bročika)
(*Gratiola officinalis*)

2.8. Obični sit
(*Juncus effusus*)

2.9. Šaš
(*Carex otrubae*)

2.10. Svinuta preskočica
(*Succisella inflexa*)

2.11. Livadni krestac
(*Cynosurus cristatus*)

2.12. Pahovka
(*Arrhenatherum elatius*)

*Zaštićene svojte - biljne vrste koje su proglašene posebno zaštićenim objektima prirode.

**Osjetljive/ranjive svojta - ubrojene biljne vrste koje uskoro mogu prijeći u kategoriju ugroženih ako negativni uvjeti potraju. Takvi uvjeti mogu biti: uništavanje staništa, intenzivno korištenje, branje, odnošenje iz prirode što u cijelom području rasprostranjena dovodi do značajnog siromašenja populacije.

7 LITERATURA

- Flora Croatica Database (FCD), Botanički zavod , PMF , FER-ZPR , Sveučilište u Zagrebu,
- Crveni popis ugroženih biljaka i životinja Hrvatske, Državni zavod za zaštitu prirode,
- Grupa autora: Šume u Hrvatskoj, Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu,1992,
- Biološka i krajobrazna raznolikost Hrvatske, Državna uprava za zaštitu prirode i okoliša, 1999,
- Krajoblik,Sadržajna i methodska podloga krajobrazne osnove Hrvatske, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje i Agronomski fakultet sveučilišta u Zagrebu, 1999,
- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, 1997,
- Zakon o zaštiti prirode, Narodne novine 70/05,
- Zakon o šumama, Narodne novine 140/05.

